

LUPP 2023 – Ungas livssituation i Kungälv kommun

FoU-rapport april 2024

Åsa Nilsson & Miriam Hansen

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2024
FoU i Väst
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se
www.goteborgsregionen.se
Åsa Nilsson & Miriam Hansen

Innehåll

LUPP-undersökningen i Kungälv kommun	4
Om målgrupp, genomförande och resultatens tolkningsram	5
Målgrupper	5
Genomförande.....	5
Urval, svarsfrekvens och representativitet	6
Om redovisningen	8
Sammanfattade resultat	9
LUPP 2023 i Kungälv kommun visar till exempel att... ..	9
Fritid	10
Skolan	11
Samhälle och demokrati	12
Trygghet.....	13
Hälsa och livstillfredsställelse.....	15
Arbete.....	18
Framtid	18
Slutord	19
Bilaga.....	20
Resultatdiagram.....	24

LUPP-undersökningen i Kungälv kommun

LUPP-undersökningen är ett viktigt redskap för att få kunskap om ungas livssituation och skapa ökad delaktighet för unga i Kungälv kommun. Enkätens resultat används i kommunens verksamheter och beslutsprocesser för en kunskapsbaserad ungdomspolitik. Genom dialog mellan ungdomar, politiker och tjänstemän skapas ökad medvetenhet, inflytande och möjligheter till förändring.

Kungälv har tidigare genomfört LUPP 2013, 2017 och 2020 vilket möjliggör jämförelser över tid. LUPP är en del av kommunens långsiktiga arbete för att skapa ett socialt hållbart samhälle.

LUPP-enkäten är ett nationellt verktyg som tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).¹ Själva enkätinsamlingen svarar kommunen för.

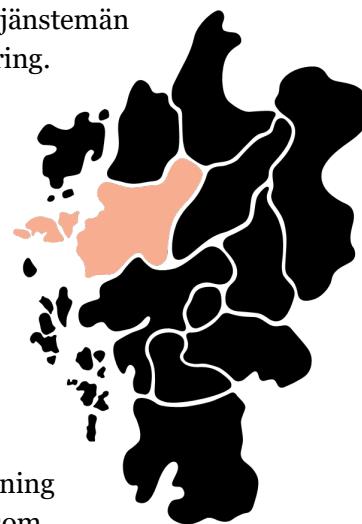
I genomförandet av LUPP 2023 samverkar Kungälv kommun med nio andra kommuner i Göteborgsregionen², med stöd från GR, FoU i Väst som ansvarar för föreliggande resultatrapport.

LUPP-enkäten innehåller många frågor. Fokus i denna redovisning ligger på de enkätfrågor som, inom olika områden, kan fungera som indikatorer på social hållbarhet.³

Resultaten presenteras tematiskt utifrån de avsnitt som LUPP-enkäten innehåller (men i lite annan ordning): fritid; skola; samhälle och demokrati; trygghet; hälsa; arbete och framtid.

Rapportupplägget speglar övriga lokala LUPP-rapporter från GR, FoU i Väst. Resultaten redovisas och beskrivs i sammanfattad form, för att underlätta jämförelser mellan svarsgrupper och mellan kommuner.

De lokala rapporterna kommer att följas av en fördjupande analysrapport baserad på det sammantagna enkätunderlaget från de tio kommuner i Göteborgsregionen som genomfört LUPP 2023, som en del av kommunernas uppdrag till GR, FoU i Väst. Rapporten kommer ha fokus på psykisk hälsa. Därutöver publiceras under våren/försommaren 2024 en diagramrapport där samtliga kommuners resultat redovisas för direkt jämförbarhet inklusive en bakgrunds- och metodbeskrivning av kommunernas genomförande (se www.goteborgsregionen.se/lupp).

¹ LUPP står för *Lokal uppföljning av ungdomspolitiken*. Läs mer här: <https://www.mucf.se/LUPP>

² Ale, Härryda, Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö.

³ Samma fokus har gällt de tidigare LUPP-rapporter som GR, FoU i Väst har tagit fram på uppdrag av samverkande kommuner i Göteborgsregionen.

Om målgrupp, genomförande och resultatens tolkningsram

Målgrupper

Genomförandet av LUPP 2023 i Kungälv omfattade två målgrupper av ungdomar:

1. Elever i årskurs 8 på en skola i Kungälv kommun, inklusive ungdomar som bor i någon annan kommun.

2. Kommunens invånare på gymnasiet år 2 (inklusive introduktionsprogram), oavsett i vilken kommun som skolan ligger, samt ungdomar som inte går i gymnasiet födda år 2005 och 2006⁴.

Därtill omfattades i genomförandet även de år2-elever på Mimers Hus gymnasium bor utanför kommunen. Resultat för den gruppen används dock inte i denna rapport som i första hand utgår från ett invånarperspektiv på ungdomarna.

Elever i anpassad gymnasieskola på Trekungagymnasiet har inte omfattats av genomförandet med ordinarie LUPP utan de har genomfört ”Anpassad LUPP”.⁵ I årskurs 8 fanns inga elever i anpassad grundskola.

Genomförande

Svarsperiod för LUPP 2023 var under oktober–november. Kungälv åk8-elever besvarade enkäten under perioden 6 oktober–15 november, och gymnasiegruppen under perioden 12 oktober–23 november. I båda fallen inkom svaren utspritt över hela svarsperioden utan någon tydlig koncentration i tid.

Högstadiееleverna har besvarat enkäten i klassrumsmiljö, via en digital länk, och detsamma gäller gymnasieeleverna på Mimers Hus gymnasium.

De Kungälvungdomar som går på ett gymnasium i någon av de andra kommuner i Göteborgsregionen som samarbetar kring LUPP på gymnasiet⁶ har också besvarat enkäten i klassrumsmiljö. Det berör totalt 36 elever, merparten på Yrkesgymnasiet i Ale och Nösnergymnasiet i Stenungsund samt ett fåtal på Hulebäcksgymnasiet. I övrigt har de gymnasieungdomar som besvarat enkäten gjort det via en länk som de erhållit via mejl eller via ett hemskickat brev.

Flertalet av de ungdomar som går på gymnasiet i Göteborg har kunnat kontaktas via mejl, tack vare att de flesta Göteborgsgymnasierna har hjälpt till med att vidareförmedla ett mejl från Stenungsunds kommun med inbjudan och länk till enkäten.⁷ Ett stort tack riktas till dessa skolor! Totalt kunde Kungälv kommun

⁴ Berör ett 35-tal ungdomar. Kungälv kommun valde att inkludera två årskullar eftersom även de födda 2005 kunde ha varit aktuella för gymnasiet år 2. Antalsuppgiften ska tolkas ungefärligt, eftersom de kan skilja rätt stort från månad till månad.

⁵ Berör ett 10-tal ungdomar i Kungälv kommun. MUCF har tagit fram en översiktlig statistikrapport för målgruppen baserat på resultat från samtliga 20 kommuner i landet som genomfört Anpassad LUPP 2023. Se vidare www.mucf.se/lupp.

⁶ De skolor som deltagit i genomförandet utöver Mimers Hus gymnasium är Yrkesgymnasiet i Ale; Hulebäcksgymnasiet och Fridagymnasiet i Härryda; Aranäsgymnasiet, Elov Lindälv gymnasium samt Ljud- och Bildskolan i Kungsbacka; Lerums gymnasium samt Nösnergymnasiet i Stenungsund.

⁷ Det var bara sex fristående skolor som inte kunde eller ville förmedla mejlet: Drottning Blanka Gårda, LBS kreativa gymnasiet, Praktiska Gymnasiet, Göteborgs Högre samskola, L M Engström gymnasium och

därmed mejlvägen nå drygt 150 av kommunens nära 190 ungdomar som går andra året på ett gymnasium i Göteborg. Öckerö Seglande gymnasieskola och Partille gymnasium har hjälpt till på liknande sett, vilket enligt registeruppgifter dock endast berörde ett fåtal Kungälvungdomar på Öckerö Seglande gymnasieskola.

Till gruppen ungdomar utanför gymnasiet skickade kommunen hem brev med information och enkätlänk, utifrån vilka som var registrerade inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Urval, svarsfrekvens och representativitet

Undersökningens urval omfattar 635 ungdomar i årskurs 8 och cirka 574 ungdomar i gymnasiet år 2⁸. I gymnasiegruppen ingår cirka 35 ungdomar födda 2005 eller 2006.⁹

Svarsfrekvensen i åk8 var 71 procent.

På de sju skolorna i kommunen (se bilagans tabell 1) varierade den mellan 58 och 97 procent. Det lägsta resultatet avser den största skolan, Ytterbyskolan, i övriga skolor är svarsfrekvensen minst 72 procent. Detta förhållande innebär att Ytterbyskolans elever är underrepresenterade i svaren: medan de utgör 34 procent av samtliga elever i urvalet står de bara för 28 procent av svaren (-6 procentenheter skillnad). Ingen enskild skola är överrepresenterad i motsvarande grad (störst överrepresentation gäller Friskolan i Kärna (+2 procentenheter). Det kan dock noteras att svarsfrekvensen i de fristående skolorna generellt var högre än i de kommunala skolorna, vilket innebär att elever på fristående skolor är något överrepresenterade i svarsunderlaget (+ 4 procentenheter).

För gruppen ”gy2-ungdomar” var svarsfrekvensen väsentligt lägre: cirka 47 procent (netto). Svarsfrekvensen ska tolkas ungefärligt, utifrån svårigheter att få fram uppgifter om exakt antal ungdomar som har omfattats av genomförandet.

Bland ungdomarna som går på Mimers Hus gymnasium i Kungälv var svarsfrekvensen högre: 66 procent. Detsamma gäller för de två mindre elevgrupper som går på gymnasiet i två av Kungälvs grannkommuner: Yrkesgymnasiet i Ale och Nösängsgymnasiet i Stenungsund – här var svarsfrekvensen 80 respektive 71 procent. Det får som konsekvens att dessa elevgrupper är överrepresenterade i svarsunderlaget, vilket särskilt gäller den större gruppen på Mimers Hus gymnasium som utgör 86 procent av svaren jämfört med 61 procent av urvalet (25 procentenheters skillnad). Tvärtom är elever som går på en skola i Göteborg underrepresenterade, nästan lika mycket (-24 procentenheter). Även om försök har gjorts att kontakta flertalet av dessa ungdomar via mejl (se ovan) har det gett ett begränsat resultat, svarsfrekvensen i gruppen är bara 6 procent.

Bortfallsanalysen visar vidare att elever på yrkesprogram är överrepresenterade i svarsunderlaget (+7 procentenheter), i första hand på bekostnad av elever på introduktionsprogram (-8 procentenheter).

Yrkesgymnasiet. Göteborgsregionen har bistått med att förmedla Kungälvs kommuns mejlinbjudan till respektive skola.

⁸ I nettourvalet till grund för beräkningen av svarsfrekvensen för gymnasiegruppen har räknats bort 11 ungdomar på Trekungagymnasiet som har genomfört ”Anpassad LUPP” samt ytterligare 46 ungdomar som inte har omfattats av Kungälvs kommuns genomförande.

⁹ Uppgiften ska tolkas ungefärligt. Kungälvs kommun gjorde ett brevutskick till 44 ungdomar men enligt registeruppgifter var enbart 35 ungdomar aktuella per den 15 oktober (10 födda 2006, 25 födda 2005), övriga hade börjat skolan. Se även not 4.

Könsfördelningen i svaren från åk8-eleverna speglar urvalet tämligen väl (killar är överrepresenterade med 1 procentenhet). I gymnasiegruppen har killarna svarat i betydligt högre grad än tjejerna vilket ger en större skevhet i svarsunderlaget där killarna är överrepresenterade med 9 procentenheter.¹⁰

Enkäten innehöll en fråga om i vilken kommun man bor. För de ungdomar som svarade att de bor i Kungälv kommun följde en fråga om vilket kommunområde. För Kungälvungdomarnas del gavs nio svarsalternativ samt ”Annat område i Kungälv kommun” (se nästa avsnitt).¹¹

De urvalsuppgifter som finns att tillgå är inte helt jämförbara (se bilagans tabeller 1 och 3), men den geografiska fördelningen i svarsunderlaget kan ungefärligt jämföras med urvalets. Den jämförelsen pekar på att ungdomar i ”Kungälv kust (inkl. Lycke, Marstrand, Solberga, Tjuvkiel)” är underrepresenterade i svaren från ungdomarna i både åk8 och gy2 (med -7 respektive -10 procentenheter). I åk8 är tvärtom ungdomar som bor i Kode överrepresenterade, i ungefär motsvarande grad (+8 procentenheter). I gy2 är inget enskilt område lika överrepresenterat utan det gäller i lite mindre grad tre områden: Kode, ”Kungälv centrum (inkl. Fontin)” och ”Kungälv norra (inkl. Munkegårde, Olseröd, Kareby, Lundby)” (+4–5 procentenheter). I åk8 kan underrepresentationen av ungdomar från ”Kungälv kust” kopplas till den sämre svarsfrekvensen i Ytterbyskolan, där många av dessa ungdomar går. Den här delen av bortfallsanalysen ska samtidigt alltså tolkas försiktigt på grund av den bristande jämförbarheten i urvalsuppgifterna. Det är till exempel inte orimligt att en relativt stor andel av eleverna som svarat ”annat område” bor utanför de större tätorterna och i praktiken finns med bland svaren fast de inte har kunnat knytas till ”rätt” område.

Sammanfattningsvis visar bortfallsanalysen att svarsunderlaget ger en tämligen representativ bild av Kungälv ungdomar i båda åldersgrupper men att det finns skevheter som ska beaktas i tolkningen av resultaten, särskilt för gymnasiegruppen. Här handlar det primärt om att ungdomar som pendlar till en skola i Göteborg bara mycket begränsat finns med bland svaren samt att det finns en viss överrepresentation av elever på yrkesprogram – och tvärtom en underrepresentation av tjejer och ungdomar som bor i kustområdet. I åk8 ska resultaten tokas mot bakgrund av att Ytterbyskolans elever är något underrepresenterade liksom de elever som bor i kommunens kustområden, medan tvärtom Kodeungdomar är överrepresenterade.

Detaljerad information om urval och svarsfrekvens återfinns i bilaga.

Eftersom bortfall i skolundersökningar generellt tenderar att vara kopplat till elevfrånvaro riskerar resultaten i övrigt att i någon mån underskatta olika tecken på ohälsa och tvärtom överskatta engagemang i såväl skolfrågor som vidare samhällsfrågor.

¹⁰ Detta är något svår fångat eftersom enkäten innehåller möjligheten att svara ”annan könstillhörighet”.

¹¹ Enkätfrågan var kompletterad med en digital popup-funktion där eleverna kunde fylla i sin gatuadress och få fram aktuellt svarsalternativ (adressuppgiften fylldes i helt fristående från enkäten, utan att kunna kopplas till resultaten, och ingen information sparades).

Om redovisningen

Resultaten i rapporten redovisas genomgående uppdelade på tjejer och killar¹². Kungälvs åk8-resultat jämförs samtidigt med ett ”GR-snitt” baserat på resultaten från samtliga tio kommuner i Göteborgsregionen som genomfört LUPP¹³. GR-snittet avser resultatet i en genomsnittlig ”GR-kommun” oavsett hur många ungdomar som bor i kommunen, det vill säga kan sägas vara en referenspunkt utifrån ett verksamhetsperspektiv.¹⁴

Nästan samtliga redovisade frågor och resultat från LUPP 2023 kan jämföras med Kungälvs tidigare LUPP-resultat. Det varierar hur långt tillbaka jämförbarhet finns, men i flera fall ingår fyra år i rapportens tidserier: 2013, 2017, 2020 och 2023. Gymnasieresultaten kan dock inte jämföras med 2020 på grund av för låg svarsfrekvens detta år.

Därutöver redovisas resultaten 2023 nedbrutna på åtta övergripande boendeområden, utifrån enkätens svarsalternativ på frågan om kommunområde:

- Kode
- Komarken
- Kungälv centrum (inklusive Fontin)
- Kungälv central landsbygd (inklusive Kärna, Harestad, Håлта, Risby)
- Kungälv kust (inklusive Lycke, Marstrand, Solberga, Tjuvkil)
- Kungälv nordost landsbygd (inklusive Björröd, Nolby, Skålldal, Rostock)
- Kungälv norra (inklusive Munkegårde, Olseröd, Kareby, Lundby)
- Romelanda, Diseröd
- Ytterby, Rollsbo.

Åk8-resultatet för Kungälv kust och gy2-resultatet för Komarken redovisas utan exakt procentandel och ska tolkas försiktigt på grund av mycket låga svarsfrekvenser i grupperna, och gy2-resultatet för Kungälv kust redovisas inte alls på grund av både få svar och låg svarsfrekvens (se bilagans tabeller 1 och 3).

Svarsalternativen har formulerats med utgångspunkt i kommunens elva så kallade Regionala Statistikområden (RegSO)¹⁵. Enkäten inkluderade även ett svarsalternativ ”Annat område i Kungälvs kommun”.

Rapportens beskrivningar av skillnader mellan kommunområden kommer att fokusera på förhållanden som gäller för båda åldersgrupperna.

¹² De 12 åk8-elever och de 5 gy2-ungdomar som har svarat ”annan könstillhörighet” ingår i redovisningen av samtliga.

¹³ Ale, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. Tre av kommunerna genomförde inte på gymnasiet och endast i fem av dem är svarsfrekvensen minst cirka 50 procent, och ett ”GR-genomsnitt har därför inte tagits fram.

¹⁴ Alternativet är att redovisa resultatet för en *genomsnittlig ungdom* i kommunerna sammantaget, där resultatet i större kommuner, med fler invånare, får större genomslag än resultatet i mindre kommuner. Genomsnittet som redovisades i LUPP-rapporterna 2017 och 2013 är av detta slag. Att det är olika kommuner som har ingått olika år är också en orsak till att ”GR-snittet” inte kan jämföras över tid.

¹⁵ <https://scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/regionala-indelningar/regso---regionala-statistikomraden/>

Sammanfattade resultat

LUPP 2023 i Kungälv kommun visar till exempel att...

- Var fjärde ungdom i årskurs 8 saknar fritidsaktiviteter där de bor, och lite fler är negativa till fritidsutbudet mer allmänt – i båda fallen en mindre andel än genomsnittet för de tio kommuner i Göteborgsregionen som gjort LUPP 2023. I gymnasiets år 2 är det lite fler som tycker att fritidsutbudet brister.
- I åk8 är ungefär sex av tio medlemmar i en förening, i gy2 bara drygt fyra av tio – och av tjejerna i gy2 bara tre av tio. Andelen har minskat över tid.
- Drygt 90 procent av ungdomarna i åk8 uppger att de är nöjda med fritiden, i gy2 85 procent. I båda åldersgrupper är killar nöjda i lite högre grad än tjejer.
- Jämfört med 2020 är det nästan dubbelt så många som uppger att de inte kunnat göra eller köpa sådant som de uppfattar andra gör – drygt en tiondel.
- Jämfört med 2020 är färre ungdomar i åk8 nöjda med undervisningen i skolan och möjligheten till hjälp och stöd. Lite fler är nöjda i gy2 än i åk8.
- Jämfört med 2020 är det färre i åk8 som trivs med stämningen i skolan och som är trygga där. 2023 uttrycker bara var fjärde tjej att hon alltid är trygg i skolan (och 39 procent av killarna) – en för dem obligatorisk miljö.
- Många elever vill vara med och bestämma i olika skolfrågor – men det är färre som upplever att de får göra det.
- Ungefär tre av tio ungdomar vill påverka i frågor som rör kommunen – i båda åldersgrupper en betydligt mindre andel än tidigare.
- Färre än tidigare uttrycker förtroende för vuxna (och i åk8 är andelen lite mindre än GR-snittet).
- Ungefär tre av tio ungdomar uppger att de har utsatts för brott eller hot det senaste halvåret – fler killar än tjejer. En stor andel av hoten har skett online.
- Ungefär var tredje ungdom är otrygg någonstans i vardagsmiljön – hälften av tjejerna. Kollektivtrafiken och stan/centrum pekas ut av relativt många.
- Tjejernas självskattade hälsa har successivt försämrats sedan första mätningen 2013. Samtidigt har den varit stabilt bättre bland killarna, men 2023 anas en försämring även hos dem, tydligast i gy2. 2023 uppger bara ungefär varannan tjej att hon mår åtminstone ganska bra – men ungefär 80 procent av killarna. Stress är ett av de vanligare hälsobesvären, särskilt hos tjejer.
- Rökning av traditionella cigaretter börjar höra till undantagen men särskilt i gy2 röker lite fler e-cigaretter och snusandet har blivit mycket vanligare.
- Sju av tio gy2-ungdomar hade ett sommarjobb senaste sommaren liksom var femte åk8-ungdom – i båda fallen en ökning jämfört med tidigare.
- Knappt tre av fyra åk8-ungdomar räknar med att de kommer att läsa vidare på gymnasiet (direkt eller senare) – en minskning jämfört med tidigare.

Mer detaljerade resultat återfinns i rapportens diagramdel. Resultaten från samtliga temaområden sammanfattas mer utförligt i följande avsnitt.

Fritid

Var sjätte ungdom i årskurs 8 tycker att det finns för lite att göra på fritiden – och mer än var fjärde i gymnasiets år 2. I båda åldersgrupperna gäller detta i större utsträckning tjejer än killar, en könsskillnad som återfinns i genomsnittet för de tio kommuner i Göteborgsregionen som gjort LUPP 2023.

Lite fler tycker att det saknas fritidsaktiviteter där de bor: var fjärde ungdom i åk8 och tre av tio i gy2. Med det här lokala perspektivet saknas entydig könsskillnad (finns inte heller i GR-snittet). Det finns inte heller några entydiga förändringar över tid.

Både generellt och ur ett lokalt perspektiv är uppfattningen att fritidsutbudet brister vanligast bland de som bor i Komarken. I årskurs 8 gäller det även de som bor i Kungälv centrum. I övrigt finns det variationer beroende på om det gäller utbudet generellt eller lokalt eller mellan åldersgrupperna. Bland åk8-eleverna som bor i Romelanda/Diseröd uppger hälften att de saknar fritidsaktiviteter där de bor.

Ungefär sex av tio ungdomar i åk8 uppger att de är medlemmar i en förening: 61 procent av tjejerna, 58 procent av killarna. För tjejerna speglar det precis GR-snittet medan killarnas andel är något mindre än GR-snittet. Andelen föreningsmedlemmar är väsentligt mindre i gymnasiegruppen, särskilt hos tjejerna där den är 29 procent (hos killarna gäller det ungefär hälften). Över tid är trenden negativ, men det ska noteras att den väsentligt större andelen föreningsmedlemmar 2013, i båda åldersgrupper, delvis kan bero på en annorlunda konstruerad enkätfråga detta år. Det finns inga stora skillnader mellan kommunområdena som gäller entydigt i båda åldersgrupperna, men de boende i Ytterby/Rollsbo ligger över snittet i båda fallen, men tydligt bara i gy2. I åk8 är andelen minst i Komarken, där den var relativt liten även 2017.

På frågan hur nöjd eller missnöjd man är med fritiden svarar 92 procent av ungdomarna i åk8 och 85 procent i gy2 att de är ganska eller mycket nöjda. I båda fallen syns en könsskillnad med mer nöjda killar, tydligast i gy2. GR-snittet för åk8 visar på motsvarande könsskillnad, med andelar strax under Kungälv. I båda åldersgrupper är könsskillnaden större än tidigare. Inom Kungälv svarar nästan alla åk8- och gy2-ungdomar i Kode att de ganska eller mycket nöjda med fritiden – och området stack ut på samma sätt 2017 (i åk8).

Mer än nio av tio ungdomar svarar att de är ganska eller mycket nöjda när det gäller kompisar: 94 procent av ungdomarna i åk8 och 91 procent i gy2. Killarna är något mer nöjda, en liten könsskillnad som även syns i GR-snittet.

För en del ungdomar sätter ekonomin gränser för fritidsaktiviteterna: 12 procent av ungdomarna i åk8 och 11 procent i gy2 beskriver upprepade erfarenheter av att inte kunna göra eller köpa något ”som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd”. I båda åldersgrupperna är detta en mer än dubbelt så stor andel jämfört med 2017 och 2020, en ökning som bekräftas även i GR-snittet (även om det inte är helt jämförbart mellan åren sett till ingående kommuner). I båda åldersgrupper är andelen störst bland de som bor i ”Kungälv central landsbygd”.

I gy2 är det ungefär lika många som oroar sig för sina föräldrars ekonomi (12 procent), men i åk8 är andelen lite mindre (8 procent). I båda åldersgrupper har andelen vuxit, men tydligast i jämförelsen mellan 2023 och 2017 i gymnasiegruppen (där data saknas för 2020). Könsskillnaden är relativt sett stor i båda åldersgrupper

men går i olika riktningar. Att en större andel killar än tjejer oroar sig för föräldrarnas ekonomi i åk8 avviker både från GR-snittet och jämfört med tidigare Kungälvresultat. I båda åldersgrupper är andelen som oroar sig för föräldrarnas ekonomi större än kommunsnittet i ”Kungälv central landsbygd” och Ytterby/Rollsbo – och tvärtom mindre i Kode och Romelanda/Diseröd.

Skolan

På frågan om vad de tycker om undervisningen i skolan svarar 72 procent av ungdomarna i åk8 att den är ganska eller mycket bra, lite större andel killar än tjejer. Andelen är större i gy2, 85 procent, och även här är andelen lite större för killar än tjejer. I båda åldersgrupper är det en mindre andel jämfört med de tidigare LUPP-resultaten. Detta är tydligast i åk8 och särskilt bland tjejerna, vars andel gått ned från 87 till 69 procent när 2023 jämförs med 2020 (gy2-resultat saknas för 2020).

Könsskillnaden är ny i sammanhanget, och anas även i GR-snittet för åk8 2023.

Även beträffande möjligheten ”att få extra hjälp och stöd av lärarna om du behöver det” är resultatet lite sämre för tjejer än killar. Här uttrycker totalt sett 68 procent av åk8-eleverna och 80 procent av gy2-eleverna att den möjligheten är ganska eller mycket bra. I åk8 är även denna andel påtagligt mindre än 2020 (68 mot 81 procent). En mindre andel som är nöjda med stödet än med undervisningen är däremot ett välbekant mönster från tidigare LUPP-mätningar. Beträffande båda dessa frågor är Kungälv åk8-resultat 2023 något sämre än GR-snittet (det omvända gällde 2020). Det finns inga entydiga skillnader utifrån Kungälv's olika kommunområden.

Drygt hälften av ungdomarna i åk8 uppger att de trivs med stämningen i skolan, hos tjejerna knappt hälften. Andelen är större i gymnasiegruppen: 69 procent totalt och med bara mycket liten könsskillnad. Skoltrivseln har minskat betydligt jämfört med både 2020 och 2017, särskilt i åk8. Även GR-snittet pekar på ett sämre resultat 2023 än tidigare år.

Bara var tredje ungdom i åk8 uppger att hen *alltid* är trygg i skolan, en för dem obligatorisk miljö. Bland tjejer gäller det bara var fjärde. I gy2 handlar det om totalt sett varannan – och bara var tredje tjej. Könsskillnaden var tydlig även 2020 och 2017. Kungälv's åk8-resultat 2023 innebär dock en lite mindre könsskillnad än i GR-snittet, vilket bottnar i en något mindre andel trygga killar i Kungälv. Andelen trygga åk8-ungdomar har minskat tydligt jämfört med 2020.

Det finns ett utbrett intresse för att vara med och bestämma i olika skolfrågor. I åk8 gäller det allra tydligast beträffande schemat, maten och hur man arbetar, något som ungefär 70 procent av ungdomarna vill vara med och bestämma om. I gymnasiegruppen gäller det tydligast beträffande hur man arbetar och maten, som ungefär 75 procent vill vara med och bestämma om. Grovt räknat vill minst hälften av ungdomarna i både åk8 och gy2 vara med och bestämma om även proven, läxorna, vad de får läras sig och skolmiljön inne. Engagemanget är minst beträffande skolmiljön ute: 39 procent i gy2 och 46 procent i åk8.

Det är väsentligt färre som upplever att de får vara med och bestämma om dessa skolfrågor. I gy2 är denna typ av ”inflytandegap” allra störst beträffande skolmaten, som 74 procent uppger att de vill bestämma om men bara 13 procent upplever att de får göra. I åk8 är gapet ännu lite större för schemat (71 mot 14 procent) men nästan lika stort för maten (70 mot 15 procent). Minst gap i åk8, relativt sett, gäller

arbetsformer, som relativt många upplever att de får vara med och bestämma om (29 procent). I gy2 är gapet minst beträffande skolmiljön ute, men då botten det i första hand i ett relativt begränsat intresse – medan andelen som upplever att de får vara med och bestämma är störst för arbetsformer även i gymnasiegruppen (40 procent).

Den här typen av inflytandegap är inget nytt eller unikt för Kungälv. Med fokus på dels arbetsformer, dels skolmiljön inne, liknar svarsmonstren för åk8 GR-snittet. Beträffande arbetsformer är dock såväl intresset som upplevelsen av att få vara med och bestämma något mindre utbrett bland Kungälvs åk8-ungdomar. Detta är också en nedgång jämfört med Kungälvs resultat 2020. Nedgången i både intresse och upplevt inflytande gäller även skolmiljön inne, och här även i gymnasiegruppen.

Samhälle och demokrati

I åk8 uppger 28 procent att de vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen. I gy2 gäller det något fler, en knapp tredjedel (32 procent).

Andelen är betydligt mindre än tidigare år – vilket gäller även sett till GR-snitten. Förändringen jämfört med tidigare år är stor även i övriga GR-kommuner som gjort LUPP 2023.¹⁶ Det är särskilt tjejernas intresse för att påverka som har minskat, med resultatet att den tidigare könsskillnad som fanns med mer intresserade tjejer i både åk8 och gy2 i princip är borta i åk8 hösten 2023 och är liten i gy2. Ifråga om kommunområden finns inga större skillnader som gäller i båda åldersgrupper.

Fler ungdomar har dock på olika sätt gett uttryck för sina åsikter i samhällsfrågor eller politik under det senaste året, offentligt eller i dialog med vänner eller familj.¹⁷ Det gäller nästan varannan ungdom i åk8v och nästan två av tre i gy2. I båda åldersgrupper gäller det tjejer i lite större utsträckning än killar, ett mönster som framträder svagt även i GR-snittet. Hos både tjejer och killar i åk8 är andelen åsiktsaktiva mindre än GR-snittet, tydligast gäller det killarna (samma sak framkom i LUPP 2020). Inom Kungälv är andelen i båda åldersgrupper större i ”Kungälv centrum” jämfört med kommungenomsnittet, och detsamma gäller Komarken men lite mindre tydligt. Andelen i ”Kungälv central landsbygd” drar tvärtom ned kommungenomsnittet i båda åldersgrupper.

Bara 16 procent av ungdomarna i åk8 och 13 procent i gy2 svarar att de har ganska eller mycket stora möjligheter att själv föra fram åsikter till beslutsfattare. Resultaten pekar på mer optimistiska killar än tjejer, en könsskillnad som är större än 2020 och som 2023 anas även i GR-snittet för åk8. Hos såväl tjejer som killar i åk8 är Kungälvs andel mindre än GR-snittet, trots att Kungälvs andel är större än 2020 (men enbart bland killar). Inom Kungälv är det i båda åldersgrupper lite fler som tror att de har möjligheter att föra fram åsikter till beslutsfattare bland dem som bor i ”Kungälv centrum” jämfört med kommungenomsnittet – och tvärtom färre i ”Kungälv norra”.

I sammanhanget kan noteras att drygt 40 procent av ungdomarna i åk8 och ungefär var tredje ungdom i gy2 uttrycker ett ganska eller mycket stort förtroende för

¹⁶ Det kan tilläggas att även intresset för politik och för samhällsfrågor generellt är mindre i LUPP 2023 jämfört med LUPP 2020 sett sammantaget till de GR-kommuner som ingått dessa år.

¹⁷ De sju delfrågorna lyder: Tagit kontakt med någon politiker, tjänsteperson eller beslutsfattare i kommunen; Skrivit ett förslag (medborgarförslag) till kommunens politiker; Deltagit i demonstration; Diskuterat samhällsfrågor/ politik på forum eller bloggar på internet; Gillat/delat inlägg om samhällsfrågor/politik på internet; Diskuterat samhällsfrågor/politik med vänner eller familj; Engagerat dig politiskt/i en samhällsfråga genom en förening* [följt av förklaring i not]. En liknande fråga har ingått i tidigare LUPP-enkät, med färre delfrågor vilket gör att den inte är jämförbar i sin helhet.

politiker. Även i detta avseende är Kungälv's åk8-andel något mindre än GR-snittet, vilket dock enbart gäller för tjejerna, som i mindre utsträckning än killarna svarar att de har förtroende för politiker: 36 mot 51 procent. I gy2 saknas däremot nästan könsskillnad. Medan politikerförtroendet successivt har minskat hos tjejerna sedan 2017 har det tvärtom ökat något bland killarna, ett mönster som är tydligast i åk8.

Som jämförelse uttrycker nästan två av tre ungdomar i båda åldersgrupper motsvarande förtroende för vuxna i allmänhet. Även här gäller det åk8-killar i större utsträckning än åk8-tjejer, ett mönster som återfinns i GR-snittet och även svagt i Kungälv's gymnasieresultat. Och även i detta fall är förtroendet bland Kungälv's åk8-ungdomar lite mindre utbrett jämfört med GR-snittet, och i detta fall gäller det både tjejer och killar.

Det finns inga tydliga och entydiga mönster vad gäller förtroendet för vuxenvärlden utifrån ungdomarnas kommunområde.

LUPP-enkäten innehåller en fråga om ungdomarnas kunskaper om sina rättigheter enligt barnkonventionen samt om deras uppfattning om de flesta vuxnas kunskaper inom samma område.¹⁸ Drygt hälften av ungdomarna i båda åldersgrupperna uppger att de åtminstone delvis känner till sina rättigheter (en del av dessa vet även vad rättigheterna kan innebära för dem i praktiken) – i åk8 är andelen 58 procent, i gy2 51 procent. I gy2 är de självskattade kunskaperna bättre bland tjejer än killar, men i åk8 gäller det omvända (dock inte 2020). I GR-snittet för åk8 finns i princip ingen könsskillnad alls. I åk8 är det en större andel som tror att *de flesta vuxna* åtminstone delvis känner till barnets rättigheter, 68 procent (en del av dessa tror också att de flesta vuxna försöker ta hänsyn till rättigheterna). I gy2 är den andelen mer jämförbar med uppfattningen om den egna kunskapen, 53 procent (dvs. jämfört med 51 procent som åtminstone delvis tror på sina egna kunskaper). Även i detta fall är uppfattningen mer positiv bland tjejer än killar. I åk8 saknas i princip könsskillnad (och GR-snittet bara antyder en något större andel bland tjejer än killar som tror på de vuxnas kunskaper). Beträffande kommunområden är i båda åldersgrupper såväl den självskattade kunskapen som tilliten till de vuxnas kunskap lite mer utbredd bland de som bor i ”Kungälv norra” än i kommunen i stort.

Trygghet

Tre av tio ungdomar i åk8 beskriver att de under det senaste halvåret har blivit utsatta för brott – stöld, misshandel och/eller sexuellt våld/utnyttjande – eller hot om brott. Det gäller killar i högre grad än tjejer: 37 mot 25 procent. I gy2 gäller det nästan tre av tio: 31 procent killar och 24 procent tjejer. Könsskillnaden återfinns även i GR-snittet för åk8. I gymnasiegruppen har andelen ökat successivt sedan första mätningen 2013. Det ska dock noteras att jämförelsen med 2013 försvåras av en annorlunda frågekonstruktion då, men i sak är resultaten jämförbara. Och de pekar mot att andelen ungdomar i åk8 som utsatts för brott/hot blev väsentligt vanligare efter 2013. Utifrån kommunens geografi är det tydligaste resultatet som gäller i båda åldersgrupper att de i ”Kungälv central landsbygd” har utsatts för brott och hot i lägre grad 2023 jämfört med övriga områdesgrupper.

¹⁸ Frågorna och svarsalternativen är något reviderade jämfört med en liknande fråga i LUPP 2020.

Det flest har utsatts för (under halvårsperioden) i båda åldersgrupper är hot: 17 procent av ungdomarna i åk8 och 14 procent i gy2 uppger att de har blivit hotade online och 13 respektive 9 procent ”IRL – och läggs dessa erfarenheter samman har 21 respektive 17 procent upplevt hot antingen online eller IRL (dessa erfarenheter är delvis överlappande).

Näst vanligast är att ha blivit utsatt för stöld, vilket gäller 13–14 procent i båda åldersgrupper. På nästa nivå uppger 8 procent i åk8 och 3 procent i gy2 att de under det senaste halvåret har utsatts för misshandel. Och därtill uppger 3 procent i båda åldersgrupper att de utsatts för sexuellt våld/utnyttjande online, och 2–3 procent att de har blivit detta IRL – sammantaget är det 4 procent av ungdomarna i åk8 och 5 procent i gy2 som blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande. Medan tjejerna i högre grad än killarna uppger att de har utsatts för sexuellt våld/utnyttjande är det en större andel killar som vittnar om att ha utsatts för hot, stöld och misshandel.

Utifrån en ny delfråga i LUPP 2023 framgår också att nästan var fjärde ungdom i åk8 har sett någon annan bli utsatt för misshandel eller våld under det senaste halvåret (23 procent) och detsamma gäller 12 procent av gy2-ungdomarna. Det gäller killar i lite större utsträckning än tjejer.

Det är vidare 6 procent av ungdomarna i åk8 och 2 procent i gy2 som uppger att de under samma tidsrymd har varit med om att någon har spridit bilder på dem mot deras vilja – även i detta fall något vanligare bland killar än tjejer.

En analys av den upplevda tryggheten i nio olika vardagsmiljöer pekar på att mer än var tredje ungdom i åk8 upplever otrygghet i minst någon av ett antal vardagliga miljöer, och detsamma gäller nästan var tredje i gy2. Mer exakt uppger 36 procent av ungdomarna i åk8 och 31 procent i gy2 att de sällan eller aldrig är trygga i minst en av de nio miljöer som ingår i enkätfrågan. I båda åldersgrupper gäller det tjejer i betydligt högre grad än killar: ungefär varannan tjej mot ungefär var femte kille – det vill säga otryggheten är mer än dubbelt så vanlig bland tjejerna (i gymnasiegruppen är den nästan tre gånger så vanlig). Könsskillnaden återfinns även i GR-snittet för åk8, men skillnaden är något mindre där, till följd av lite mindre otrygga killar i Kungälv. Det är också bland tjejerna som otryggheten är mer utbredd 2023 jämfört med tidigare medan den minskat bland killarna. Inom Kungälv varierar otryggheten en del mellan kommunområden men inte på något entydigt sätt i båda åldersgrupperna.

Medan otryggheten i skolan är nästan tre gånger så utbredd bland ungdomarna i åk8 jämfört med gy2, är det vanligare att gymnasieungdomarna upplever otrygghet i flera andra miljöer. Det gäller tydligast internet (”exempelvis sociala medier, onlinespel eller communities”), fritidsaktiviteter och kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken tillsammans med ”stan/centrum” tycks vara de miljöer som flest ungdomar i båda åldersgrupper är otrygga i.

I både åk8 och gy2 uttrycker tjejer otrygghet i större utsträckning än killar beträffande alla områden som enkätfrågan täcker förutom hemmet (där det skiljer en procentenhet), och i gy2 gäller det inte heller bostadsområdet där andelen är jämnstor mellan könen.

Mer än var fjärde ungdom i åk8 uppger att hen har blivit mobbad, trakasserad eller utfryst under det senaste halvåret (27 procent), och detsamma gäller 15 procent av i gy2. 7 respektive 3 procent uppger att de varit utsatta under en längre period. Tjejerna framstår som utsatta i större utsträckning än killarna: 32 mot 22 procent i

åk8, och 20 mot 13 procent i gy2. Könsskillnaden bekräftas av GR-snittet för åk8. Utsattheten i åk8 är något mer omfattande än 2020 (men tjejer andel var ännu större 2017, vilket även gällde i gy2). Det finns inget entydigt mönster i skillnaderna mellan kommunområden som gäller båda åldersgrupper.

Mer än var tredje ungdom i åk8 och nästan var tredje i gy2 uppger att de under senaste halvåret har blivit orättvist behandlade, ”på ett sätt så att du har mått dåligt” (35 respektive 30 procent). Andelen är 11 respektive 7 procent som upplevt detta flera gånger. Andelen utsatta är större bland tjejer än killar, särskilt tydligt, relativt sett, när det kommer till upprepade erfarenheter. Samma sak framkom 2020. Andelen utsatta åk8-elever i Kungälv 2023 tycks dock vara något mindre jämfört med GR-snittet, tydligast beträffande tjejerna. Med fokus på den upprepade utsattheten är andelen i åk8 något större än 2020 (11 mot 8 procent) – på samma nivå som 2017 (11 procent). I gy2 ligger andelen 2023 strax över resultatet 2017 (7 mot 6 procent). I båda åldersgrupper är andelen som uppger att de blivit orättvist behandlade flera gånger mindre bland ungdomar som bor i ”Kungälv norra” jämfört med kommungenomsnittet.

Hälsa och livstillfredsställelse

Ungefär två av tre ungdomar i åk8 beskriver sin hälsa som ganska eller mycket bra (68 procent), medan andelen är något mindre i gy2 (64 procent). I båda åldersgrupper är andelen väsentligt större bland killar än tjejer, särskilt med fokus på dem som beskriver sin hälsa som *mycket* bra, vilket mer än dubbelt så många killarna som tjejer gör. Samma könsmönster syns i GR-snittet för åk8, där nivåerna på totalen är ungefär desamma som i Kungälv – men andelen åk8-ungdomar i Kungälv som svarar att hälsan är *mycket* bra är lite större (35 mot 29 procent). Andelen tjejer med åtminstone ganska god självskattad hälsa har successivt minskat sedan 2013, medan killars andel bara har minskat marginellt (lite tydligare i gy2).

Könsskillnaden är mycket stor även när det kommer till rapportering av hälsobesvär. 72 procent av tjejerna i åk8 och 82 procent av tjejerna i gy2 rapporterar någon typ av hälsobesvär – huvudvärk, magont, stress, nedstämdhet/deppighet och/eller sömnproblem – som de har haft minst flera gånger i veckan under det senaste halvåret. Motsvarande andelar hos killarna är 38 respektive 47 procent. Det vill säga hos både killar och tjejer är det vanligare med hälsobesvär i gymnasiet än i högstadiet. Resultatet för åk8 är relativt likt det för tidigare år (om något är besvären något mindre utbredda 2023 än 2020). Andelen åk8-killar som rapporterar besvär i Kungälv är lite mindre än GR-snittet (samma tendens anas för tjejerna). I gy2 är andelen tjejer med hälsobesvär tjejer påtagligt större 2023 än 2017 (data saknas för 2020): 82 mot 69 procent.

Med blicken på både självskattad hälsa och rapporterade hälsobesvär kan konstateras att såväl åk8- som gy2-ungdomarna som bor i Romelanda/Diseröd verkar uppleva en lite bättre hälsa och lite mindre hälsobesvär jämfört med kommungenomsnittet.

I båda åldersgrupper är det vanligaste hälsobesväret stress. Det gäller särskilt tjejerna, där 54 procent i åk8 och 69 procent i gy2 uppger att de har besvär av detta minst flera gånger i veckan (jämfört med 23 respektive 27 procent av killarna). Men beträffande samtliga sju besvär som enkätfrågan täcker är andelen påtagligt större

hos tjejer än killar. Allra störst, relativt sett, är könsskillnaden beträffande nedstämdhet i åk8, vilket tjejer rapporterar i mer än fyra gånger så stor utsträckning som killar (39 mot 9 procent). Könsskillnaden är minst beträffande dålig nattsömn. Ungefär lika vanligt som insomningssvårigheter är för övrigt att känna sig aggressiv/arg – ett nytt ”besvärsområde” i enkätfrågan som inte ingår i det mått på hälsobesvär som har redovisats i tidigare GR-rapporter och inte heller har tagits med i det sammanfattade måttet på hälsobesvär i denna rapport. Även detta är mer utbrett bland tjejerna än killarna.

LUPP-enkäten 2023 innehåller en fråga där respondenten ombeds att reflektera över vad de eventuella psykiska hälsobesvären i föregående fråga beror på.¹⁹ Frågan är inte knuten till något enskilt besvär utan allmänt formulerad. Svartalternativen inkluderar 12 orsaker samt möjligheten att svara ”annat” och ”vet inte” (elever utan hälsobesvär kunde först ange det som svar och gå vidare till nästa fråga). Den utan konkurrens vanligaste orsaken till hälsobesvären enligt ungdomarna själva är skolarbete. Totalt anger 56 procent av ungdomarna i åk8 och 59 procent i gy2 detta svartalternativ. Här finns dock en betydande könsskillnad, med en större andel tjejer (66 procent i åk8, 74 procent i gy2). Men fler orsaker anges. Både kompisar, sociala medier, osäker framtid, familjen och matvanor anger ungefär var femte gy2-undgom, och mellan 12 och 16 procent av åk8-ungdomarna. Fritidsaktiviteter och motionsvanor lyfter 13–14 procent i gy2, och 6–7 procent i åk8. Andra orsaker nämns av färre än 10 procent. Det kan dock noteras att 12 procent av gy2-killarna anger datorspelande som orsak, liksom 8 procent av åk8-killarna. Detta är det enda tydliga undantaget som killar anger i större utsträckning än tjejer i båda åldersgrupper. Däremot är det väsentligt fler killar som besvarar frågan med ”Jag vet inte”. Relativt många anger för övrigt ”Annat” som orsak, nästan var femte ungdom i båda åldersgrupper – en viktig fråga att borra vidare i tillsammans med ungdomarna själva i återkopplingen av resultaten. De övergripande resultaten med skolarbetet i topp av ungdomarnas egna förklaringar till hälsobesvär, samt att tjejer generellt uppger fler orsaker än killar bortsett från datorspelande, är mönster som känns igen från de kommuner som tidigare haft med den här frågan som extrafråga i LUPP.

Relaterat till upplevda orsaker bakom hälsobesvär kan konstateras att 78 procent av ungdomarna i åk8 uppger att de tränar, ”så att du blir andfådd eller svettas”, flera gånger i veckan medan det bara gäller 58 procent av ungdomarna i gy2. Där uppger tvärtom 22 procent att hen gör det som oftast några gånger i månaden (då anger ändå enkätfrågan: ”Räkna träning både i och utanför skolan.”). Killarna framstår som mer träningsaktiva än tjejerna, relativt sett särskilt i gymnasiegruppen (67 mot 47 procent). Könsmönstret bekräftas av GR-snittet för åk8, samtidigt som andelen Kungälvtjejer som tränar regelbundet är lite större än GR-snittet. Hos både tjejer och killar i åk8 är andelen som uppger att de tränar regelbundet lite större 2023 än 2020 och 2017. I gymnasiegruppen är andelen träningsaktiva tjejer tvärtom mindre än 2017 (data saknas 2020). Sett till var ungdomarna bor är andelen som tränar regelbundet i båda åldersgrupperna lite större i ”Kungälv norra” jämfört med kommungenomsnittet och tvärtom lite mindre i Komarken. I övrigt är skillnaderna mycket små eller går i olika riktning i de två åldersgrupperna.

¹⁹ Frågan har, i nästan samma utformning, ställts av enskilda kommuner i Göteborgsregionen i tidigare LUPP-enkäter.

Det är få ungdomar i åk8 som uppger att de röker minst varje vecka, 2 procent. Andelen är mer än dubbelt så stor i gy2 men likväl relativt liten: 5 procent (6 procent av killarna, 4 procent av tjejerna). Gy2-resultatet innebär en rejäl minskning sedan 2017 då nästan var femte uppgav att de rökte (data saknas för 2020).

I LUPP 2023 ställs även en fråga om e-cigaretter, och detta är det fler som röker i både högstadiet och gymnasiet: 7 procent i åk8 och 9 procent i gy2 gör det minst varje vecka, lite vanligare bland tjejer än killar. Åk8-resultatet speglar ungefär GR-snittet. Inom Kungälv är det i båda åldersgrupper lite vanligare att ungdomarna som bor i Romelanda/Diseröd röker e-cigaretter jämfört med kommungenomsnittet, och det gäller även dem i ”Kungälv central landsbygd” men här först och främst i gymnasiegruppen.

Snusandet har ökat i både åk8 och gy2, men i åk8 på en väsentligt lägre nivå än i gy2 (2023: 4 jämfört med 30 procent). I båda åldersgrupper är snusande vanligare bland killar än tjejer. På veckonivå är åk8-resultatet i Kungälv ungefär detsamma som GR-snittet (5 procent). Inom Kungälv är snusande vanligare bland dem som bor i Romelanda/Diseröd och i ”Kungälv central landsbygd” jämfört med kommungenomsnittet.

Fyra av tio gy2-ungdomar uppger att de minst någon gång i månaden dricker alkohol i form av starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit: 47 procent av tjejerna, 36 procent av killarna. I åk8 är motsvarande andel 7 procent (8 procent av tjejerna, 4 procent av killarna), på totalen samma andel som GR-snittet. Medan andelen i gy2 är den minsta sedan 2013 (gymnasieresultat saknas för 2020), har andelen i åk8 successivt ökat, vilket dock endast gäller tjejerna och på en väsentligt lägre nivå än i gy2. Inom Kungälv bidrar i båda åldersgrupperna resultatet för Kode och för ”Kungälv central landsbygd” med att dra upp kommungenomsnittet.

Det ska observeras att den här typen av enkätresultat, baserat på relativt små svarsunderlag, är känsliga för oseriösa svar, som kan förekomma i grupper/klasser med ganska stort genomslag på ett genomsnitt. Det finns också anledning att påminna om att bortfall på skolenkäter som beror på elevfrånvaro kan samvariera med droganvändning.

Det stora flertalet ungdomar i åk8 har aldrig använt narkotika men 4 procent uppger att de har gjort det (5 procent tjejer, 3 procent killar), vilket är en ökning jämfört med 2020 (2 procent). Andelen är likväl något mindre än GR-genomsnittet (6 procent). Bland Kungälvs ungdomar i gymnasiets år 2 är andelen 12 procent hos både tjejer och killar, strax under resultatet för 2013 och 2017 (13 procent; 2020 saknas data för gymnasiet). Återigen ska påminnas om att den här typen av enkätresultat är känsliga för oseriösa svar och för bortfall beroende på skolfrånvaro. Det gör det också vanskligt att tolka skillnader mellan boendeområden, som samtidigt kan ge viktiga signaler.

I LUPP 2023 ingår, i samma huvudfråga som nikotin och alkohol, en delfråga som rör vanan att spela om pengar. 13 procent av ungdomarna i gy2 och 4 procent i åk8 uppger att de brukar göra det minst varje månad. I båda åldersgrupper är detta vanligare hos killar än tjejer, 18 procent av killarna i gy2 och 6 procent i åk8 (mot tjejernas 3 respektive 1 procent). Åk8-resultatet kan relateras till GR-snittets något större andel: 5 procent, eller 9 procent sett enbart till killarna.

89 procent av åk8-ungdomarna 85 procent av gy2-ungdomarna uppger att de är ganska eller mycket nöjda med sina liv. I båda fallen finns det dock en påtaglig

könsskillnad med 95 procent nöjda killar mot 84 procent nöjda tjejer i åk8 (ungefär i nivå med GR-snittet) och 91 procent nöjda killar mot 78 procent nöjda tjejer i gy2. I åk8 är andelen något större än 2017, för både tjejer och killar, medan andelen i gy2 är ungefär densamma. Det finns inga större skillnader mellan kommunområdena som återfinns i båda åldersgrupper.

Arbete

Var femte åk8-ungdom hade ett sommarjobb den senaste sommaren (det vill säga före höstterminens start), en andel strax under GR-snittet. I gy2 gällde det sju av tio ungdomar. I båda åldersgrupper anas en något större andel killar än tjejer men skillnaden är liten. Det kan också noteras att 16–17 procent uppgav att de hade sökt sommarjobb men utan att lyckas få det – särskilt i åk8 lite vanligare bland tjejer än killar. För både killar och tjejer är andelen åk8-ungdomar som sommarjobbade större jämfört med motsvarande årskull 2020 (ett år färgat av Covid 19-pandemin) – och på totalen är andelen större även än 2013 och 2017. Gy2-resultatet förstärker bilden av en positiv trend sedan 2013. Sett till var ungdomarna bor är andelen som sommarjobbade 2023, i båda åldersgrupper, större i ”Kungälv central landsbygd” än kommungenomsnittet, och tvärtom mindre i ”Kungälv centrum”.

Framtid

Nästan tre av fyra åk8-elever räknar med att de kommer att läsa vidare på gymnasiet (frågan anger ”direkt eller senare”), 73 procent. Drygt hälften av gy2-ungdomarna räknar med att läsa vidare efter gymnasiet (”direkt eller senare”), 54 procent. I båda fallen gäller det tjejer i lite högre grad än killar. Könsskillnaden är störst när det gäller att läsa vidare efter gymnasiet, som 62 procent av tjejerna tror att de ska göra mot 50 procent av killarna. I båda åldersgrupperna är planer på att läsa vidare på nästa utbildningsnivå mindre vanligt än tidigare, hos både tjejer och killar. Störst förändring syns bland tjejer i åk8, där andelen som uppger att de tror att de ska läsa vidare på gymnasiet har minskat från 91 till 77 procent (för gy2 saknas data 2020). Kungälv's åk8-resultat för 2023 är ungefär detsamma som GR-snittet. Inom Kungälv är andelen som uppger att de tror de kommer att läsa vidare på nästa nivå i båda åldersgrupper större i Komarken jämfört med GR-snittet– och tvärtom lite mindre Romelanda/Diseröd och i Kode.

Flertalet ungdomar ger uttryck för en ganska eller mycket positiv framtidssyn. Andelen är något mindre i gy2 än i åk8: 85 mot 89 procent. I båda åldersgrupper anas något mer framtidsoptimistiska killar än tjejer (och samma sak anas i GR-snittet för åk8). Andelen med en positiv framtidssyn hösten 2023 är mindre än i tidigare mätningar, tydligast i gy2 där resultatet endast kan jämföras med 2017: 85 mot 93 procent. Det framträder inga större skillnader i framtidstro utifrån var ungdomarna bor som entydigt gäller båda åldersgrupper.

Slutord

I sammanfattningar av enkätresultat försvinner lätt enskilda ungas uppfattningar och erfarenheter i ”medelvärdets skugga”, såväl de mer positiva som de mer negativa. Det är viktigt att resultaten från enkäten används som ett dialogunderlag och aldrig som en sanning som gäller alla ungdomar. Detta är särskilt viktigt när det finns ett bortfall på enkäten, vilket i Kungälv fall framför allt gäller att gymnasieungdomar som pendlar till en skola i Göteborg bara i mycket liten utsträckning finns representerade bland svaren.

I tolkningar av ett enkätresultat är det alltid klokt att ställa sig frågan: Skulle resultatet vara detsamma om alla hade besvarat frågan? Det finns också anledning att vara källkritisk, exempelvis när det gäller resultat om alkohol- och droganvändning där det kan förekomma oseriösa inslag bland svaren.

Det är viktigt att betona att resultaten från LUPP 2023 är *ett* underlag att utgå från när ungdomars livssituation ska beskrivas och analyseras. Andra kunskapskällor behövs för att ge en både rikare och mer tillförlitlig bild av verkligheten.

Inte minst bör ungdomar involveras i det lokala analysarbetet. Deras medverkan och tolkningar behövs för att hitta relevanta och konkreta svar på de viktiga frågor som enkätresultaten väcker. Här är det också viktigt att inte bara diskutera de problem som enkätresultaten pekar på utan även ta vara på positiva resultat och erfarenheter.

I ett långsiktigt utvecklingsarbete för och tillsammans med kommunens ungdomar är LUPP-enkäten ett etablerat redskap för att kartlägga och följa ungas livssituation. Värdet av en enkät växer med möjligheten till relevanta referenspunkter. LUPP-samarbetet inom Göteborgsregionen gör det möjligt att jämföra Kungälv resultat med grannkommunernas. Ännu viktigare är att Kungälv kommuns långsiktiga arbete med LUPP gör det möjligt att följa utvecklingen av ungas livssituation över en längre tid. Hösten 2026 är planen att de kommuner i Göteborgsregionen som genomför LUPP-undersökningen gör det härnäst. Då blir det kanske möjligt att se hur situationen för Tjörns ungdomar har förändrats framöver.

Bilaga

Tabell 1. Antal enkätsvar och svarsfrekvens i olika grupper, årskurs 8

		Antal elever	Antal enkätsvar ¹	Svarsfrekvens i procent
	Samtliga	635	448	71
Skola	Munkegärdeskolan	138	102	74
	Thorildskolan	182	131	72
	Ytterbyskolan	218	127	58
	Friskolan i Kärna	39	38	97
	Fredkullaskolan	15	11	73
	Montessoriskolan Älvkullen	16	15	94
	Strandskolan	27	22	81
	Okänd skola/ej svar	-	2	-
Kön	Killar	301	203	67
	Tjejer	334	221	66
	Annan könstillhörighet	-	12	-
	Ej svar	-	12	-
Kommun- område ²	Kode	29	47	>100
	Komariken	81	40	49
	Kungälv centrum	63	45	71
	Kungälv central landsbygd	81	35	43
	Kungälv kust	91	27	29
	Kungälv norra	113	65	58
	Romelanda, Diseröd (inkl. Kungälv nordost landsbygd)	80	39	49
	Ytterby, Rollsbo	103	66	64
	Annat område i kommunen	-	54	-
	Okänt boendeområde/ej svar	-	3	-
	Annan kommun än Kungälv	12	16	>100
	Okänt område/kommun	-	11	-

Kommentarer:

¹ Tre enkätsvar är borttagna från svarsfilen erhållen från MUCF: ett helt tomt enkätsvar, ett mycket begränsat ifyllt samt ett som bedömdes vara oseriöst i sin helhet.

² Urvalsuppgifterna per kommunområde är inte helt jämförbara med svaren eftersom urvalsuppgifterna utgår från antalet folkbokförda invånare med födelseår 2009 (utifrån s.k. RegSO-indelning), kompletterat med uppgifter om antalet elever på skolorna i Kungälv som bor i en annan kommun (samtliga uppgifter erhållna från Kungälvs kommun).

Utöver den bristande jämförbarheten är det totala antalet per kommunområde större än summan av elever på skolorna (särskilt som invånare som går på skola i en annan kommun inte har kunnat räknas bort), totalt 653 jämfört med 635 elever. Detta innebär att svarsfrekvensen för ett enskilt kommunområde kan vara högre än det redovisade (på totalen 2 procentenheter).

Att enkätenfrågans svarsalternativ "Annat område i Kungälvs kommun" inte är aktuellt i urvalsuppgifterna (baserade på s.k. RegSO-indelning) bidrar ytterligare till att underskatta svarsfrekvensen per namngivet kommunområde.

Orsaken till den orimligt höga svarsfrekvensen för området Kode är okänt. Orsaken till den låga svarsfrekvensen för områdena Kungälv Kust och Kungälv central landsbygd kan kopplas till den låga svarsfrekvensen för Ytterbyskolan, där många av eleverna från dessa områden går.

Tabell 2. Antal enkätsvar och svarsfrekvens i olika grupper, gymnasiets år 2

		Antal elever	Antal enkätsvar ¹	Svarsfrekvens i procent
	Samtliga	574	269	47
Skola ² / går ej i gymnasiet	Mimers Hus gymnasium	348	230	66
	Yrkesgymnasiet i Ale	20	16	80
	Nösnäs gymnasiet i Stenungsund	14	10	71
	Gymnasieskola i Göteborg ³	152	9	6
	Annan gymnasieskola ⁴	5	0	0
	Okänd gymnasieskola	-	1	-
	Går ej i gymnasiet (f. 2005–2006)	35	3	9
Programinriktning	Högskoleförberedande	342	162	47
	Yrkesprogram	134	82	61
	Introduktionsprogram	53	12	23
	Annan inriktning/anpassad skola ⁵	10	2	20
	Ej svar	-	8	-
Kön	Killar	288	155	54
	Tjejer	286	108	38
	Annan könstillhörighet	-	5	-
	Ej svar	-	1	-
Kommunområde ⁶	Kode	20	19	95
	Komariken	86	30	35
	Kungälv centrum	76	44	58
	Kungälv central landsbygd	54	25	46
	Kungälv kust	99	18	18
	Kungälv norra	78	43	55
	Romelanda, Diseröd (inkl. Kungälv nordost landsbygd)	82	30	37
	Ytterby, Rollsbo	89	40	45
	Annat område i kommunen	-	17	-
	Okänt boendeområde/ej svar	2	3	-

Kommentarer:

¹ 5 enkätsvar är borttagna från svarsfilen erhållen från MUCF: ett helt tomt enkätsvar, ett mycket begränsat ifyllt samt tre som bedömdes vara oseriöst i sin helhet.

² Här ingår endast skolor med elever som Kungälv kommun på något sätt kunnat kontakta.

³ Urvalet exkluderar totalt 36 elever vid 5 skolor som inte har förmedlat Kungälv kommuns enkätinbjudan. Se vidare rapportens metodavsnitt (not 7).

⁴ Avser Hulebäcksgymnasiet i Härryda och Öckerö seglande gymnasieskola.

⁵ Här ingår inte Trekungagymnasiet i Kungälv som genomfört Anpassad LUPP och inte omfattas av de resultat som presenteras i den här rapporten. Det är i övrigt osäkert i vilken utsträckning som ungdomar i anpassad gymnasieskola har omfattats av genomförandet med ordinarie LUPP.

⁶ Urvalsuppgifterna per kommunområde är inte helt jämförbara med svaren till följd av att inte alla ungdomar som räknats bort i nettourvalet har kunnat räknas bort här. Urvalsuppgifterna summerar till 586 personer i stället för 574, vilket innebär att svarsfrekvensen för ett enskilt kommunområde kan vara högre än den redovisade (på totalen 1 procentenhet). Att enkätenfrågans svarsalternativ "Annat område i Kungälv kommun" inte är aktuellt i urvalsuppgifterna (baserade på s.k. RegSO-indelning) bidrar ytterligare till att underskatta svarsfrekvensen per namngivet kommunområde. För övrigt har 1 ungdom som besvarat frågan om hemkommun med "Annan kommun" och i text angett "Lycke" kodats om till boende i Kungälv kommun, området "Kungälv kust".

Tabell 3. Skola, kön och kommunområde i enkätsvaren jämfört med elevurvalet, årskurs 8

		Urvalet	Enkätsvaren	Differens (procentenheter)
Skola	Munkegärdeskolan	22	23	1
	Thorildskolan	29	29	0
	Ytterbyskolan	34	29	-5
	Friskolan i Kärna	6	9	3
	Fredkullaskolan	2	2	0
	Montessoriskolan Älvkullen	3	3	0
	Strandskolan	4	5	1
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	635	446 ¹	
Kön	Killar	47	48	1
	Tjejer	53	52	-1
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	635	424 ²	
Kommun- område³	Kode	5	13	8
	Komariken	12	11	-1
	Kungälv centrum	10	12	2
	Kungälv central landsbygd	12	9	-3
	Kungälv kust	14	7	-7
	Kungälv norra	17	17	0
	Romelanda, Diseröd (inkl. Kungälv nordost landsbygd)	12	10	-2
	Ytterby, Rollsbo	16	17	1
	Annan kommun	2	4	2
	Summa procent	100	100	
Antal personer	653 ³	380 ^{3,4}		

Kommentarer:

¹ Exkluderar 2 svars personer som inte besvarat frågan.

² Exkluderar 14 svars personer med annan eller okänd könstillhörighet.

³ Urvalsunderlaget och svarsunderlaget är inte helt jämförbara beträffande fördelning utifrån kommunområden; se tabell 1, not 2.

Tabell 4. Skola, programinriktning, kön och kommunområde i enkätsvaren jämfört med urvalet, gy2

		Urvalet	Enkätsvaren	Differens (procentenheter)
Skola / går ej i gymnasiet	Mimers Hus gymnasium	61	86	25
	Yrkesgymnasiet i Ale	3	6	3
	Nösnäsgymnasiet i Stenungsund	2	4	2
	Gymnasieskola i Göteborg	27	3	-24
	Annan gymnasieskola ¹	1	0	-1
	Går ej i gymnasiet	6	1	-5
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	574	268 ²	
Program- inriktning	Högskoleförberedande	63	63	0
	Yrkesprogram	25	32	7
	Introduktionsprogram	10	4	-6
	Annan inriktning/anpassad skola ³	2	1	-1
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	574	258 ⁴	
Kön	Killar	50	59	9
	Tjejer	50	41	-9
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	574	263 ⁵	
Kommun- område⁶	Kode	4	8	4
	Komariken	15	12	-3
	Kungälv centrum	13	18	5
	Kungälv central landsbygd	9	10	1
	Kungälv kust	17	7	-10
	Kungälv norra	13	17	4
	Romelanda, Diseröd (inkl. Kungälv nordost landsbygd)	14	12	-2
	Ytterby, Rollsbo	15	16	1
	Summa procent	100	100	
	Antal personer	586 ⁶	249 ⁷	

Kommentarer: Angående detaljer om urvalet, se kommentarer till tabell 2.

¹ Avser Hulebäcksgymnasiet i Härryda och Öckerö seglande gymnasieskola.

² Exkluderar den (1) svarsperson som inte besvarat frågan.

³ Här ingår inte Trekungagymnasiet i Kungälv som genomfört Anpassad LUPP och inte omfattas av de resultat som presenteras i den här rapporten. Det är i övrigt osäkert i vilken utsträckning som ungdomar i anpassad gymnasieskola har omfattats av genomförandet med ordinarie LUPP.

⁴ Exkluderar 8 svarspersoner som inte besvarat frågan.

⁵ Exkluderar 6 svarspersoner med annan eller okänd könstillhörighet.

⁶ Urvalsunderlaget och svarsunderlaget är inte helt jämförbara beträffande fördelning utifrån kommunområden; se tabell 2, not 6.

⁷ Exkluderar 3 personer som inte besvarat enkätfrågan.

Resultatdiagram